

Zorgproducenten luiden noodklok: “verregaande verschraling dreigt”

De Nederlandse zorg verschaalt in moordend tempo. Dat is de pijnlijke conclusie van de gezamenlijke zorgproducenten als gevolg van de huidige geopolitieke spanningen. De Amerikaanse handelsdruk en de kwetsbaarheid van het Nederlandse zorgsysteem hebben inmiddels directe gevolgen voor de beschikbaarheid en betaalbaarheid van zorg in Nederland en leiden tot verregaande verschraling van het zorgaanbod voor Nederlandse patiënten.

Om verregaande verschraling van de Nederlandse zorg tegen te gaan roepen we als gezamenlijke producenten de Kamer en het demissionaire kabinet op tot actie!

Zero-for-zero bestaat niet meer: heffingen raken de zorg

Het Witte Huis is een internationale handelsoorlog begonnen, waaraan ook Nederland helaas niet ontkomt. Deze ontwikkelingen zijn ongekend en hebben grote gevolgen voor de zorg. In het zogenaamde zero-for-zero-tijdperk werden medische hulpmiddelen, in vitro diagnostica en geneesmiddelen altijd uitgezonderd van handels- en oorlogsconflicten. Met de huidige Amerikaanse regering is dat voorbij. Nooit eerder werden zorgproducenten geconfronteerd met importheffingen die kunnen oplopen tot wel 100%, waardoor productieketens wereldwijd worden verstoord. Bedrijven moeten deze kosten incasseren met als gevolg dat er minder wordt geïnvesteerd in R&D, in nieuwe productie en dat de beschikbaarheid van hulp- en geneesmiddelen in rap tempo verslechtert. De Europese Commissie waarschuwt in haar EU-strategie 'borgen beschikbaarheid medische tegenmaatregelen ter versterking crisisparaatheid en gezondheidsbeveiliging' voor dreigende schaarste aan hulpmiddelen en wondmaterialen, maar Nederland heeft daar volgens het BNC-fiche nog onvoldoende oog voor.

Twee weken geleden zag de minister van VWS onvoldoende aanknopingspunten voor een analyse naar de gevolgen van het Amerikaanse beleid voor de Nederlandse geneesmiddelenmarkt, maar met de nieuwe dreiging van 100% tarieven op innovatieve geneesmiddelen en een 'section 232' onderzoek naar medische technologie verdient die stellingname heroverweging.¹

Gevolgen handelsdruk

Geopolitieke spanningen en invoerheffingen op vezelgrondstoffen uit de VS – zoals pulp en katoen, belangrijke basismaterialen voor medische hulpmiddelen – zorgen ervoor dat de beschikbaarheid van wond-, continentie- en beschermingsmaterialen zwaar onder druk staat, terwijl alternatieven ontbreken doordat partijen al lang van tevoren zijn vastgelegd. De Amerikaanse onderzoeken (section 232) naar de gevolgen van import van medische hulpmiddelen en geneesmiddelen voor de nationale veiligheid vergroten de onzekerheid en remmen investeringen in productie en innovatie.

Eerder aangekondigde importheffingen op innovatieve geneesmiddelen van maximaal 15% hebben ertoe geleid dat geneesmiddelenontwikkelaars inmiddels voor 300 miljard (!) aan (productie)investeringen in de VS hebben aangekondigd. Dit zijn investeringen voor de komende decennia en deze gaan direct ten koste van de Europese en Nederlandse weerbaarheid (en economie). Daar komt bij dat het Witte Huis op 25 september heeft aangekondigd per 1 oktober tarieven van 100% (!) te willen heffen op innovatieve geneesmiddelen van fabrikanten die niet hebben aangekondigd productielocaties in de VS te bouwen.

Nederlandse zorg is te kwetsbaar

De Nederlandse zorg is te kwetsbaar in deze nieuwe wereld. Naast de heffingen zien we ook Chinese dumping van medische hulpmiddelen en ontstaan er nieuwe supply chains om de heffingen te ontlopen. Daarnaast introduceert de VS nieuw prijsbeleid voor geneesmiddelen met zeer verstrekende gevolgen voor Nederland. De Nederlandse zorg kan niet opboksen tegen Chinese dumping en Amerikaans prijsbeleid. Medische hulpmiddelen en geneesmiddelen komen inmiddels vertraagd of überhaupt niet meer naar Nederland, met als resultaat verregaande verschraling van de zorg.

Gevolgen prijsbeleid

Chinese medische hulpmiddelen worden op de Europese markt gedumpt tegen bodemprijzen. De Nederlandse zorg kijkt vooral naar prijs, waardoor Europese fabrikanten oneerlijk uit de markt worden gedrukt. Deze combinatie van prijsdruk en grondstofafhankelijkheid zet de leveringszekerheid van medische hulpmiddelen onder druk.

De Nederlandse zorg zal het ook afleggen tegen het nieuwe Amerikaanse prijsbeleid voor geneesmiddelen. Het Witte Huis wil het Amerikaanse prijsniveau verlagen tot het Europese prijsniveau en Europa tegelijkertijd een eerlijker aandeel in de wereldwijde medicijnuitgaven laten betalen. Met de huidige Nederlandse prijsobsessie met geneesmiddelen zullen nieuwe behandelingen niet of zeer vertraagd Nederlandse patiënten bereiken. Deze effecten zijn al zichtbaar: ontwikkelaars zijn huiverig om vergoedingsdossiers voor nieuwe behandelingen in te dienen.

Zorgproducenten roepen op tot actie!

Om permanente verschraling van de Nederlandse zorg tegen te gaan roepen we als gezamenlijke producenten de Kamer en het demissionaire kabinet op om op zeer korte termijn:

- 1) de gevolgen van de geopolitieke ontwikkelingen voor de Nederlandse zorgketen te analyseren, waaronder handelsbelemmeringen, dumpingpraktijken, vertraagde introductie van nieuwe en het verdwijnen van bestaande innovaties en risico's op tekorten aan kritieke grondstoffen;
- 2) de basis te leggen voor een herziening van het Nederlandse beleid voor medische hulpmiddelen, technologie en geneesmiddelen via maatwerk en sectorplannen – niet met nationale koppen, maar juist gericht op het versterken van investeringsklimaat, toegang tot innovatie, leveringszekerheid en de weerbaarheid van de zorg;
- 3) de inzet op Europees niveau te intensiveren om medische hulpmiddelen, technologie en geneesmiddelen structureel uit te zonderen van handelshffingen tussen de EU en de VS en verdere escalatie te voorkomen.